

TRACTATUS TERTIUS.

amat & possidet aliquid, & de ejus possessione non delectatur, illo non frui, ut constat in eo qui sumit potionem amaram quam desiderat, illa enim frui non dicitur, quia ex ejus sumptione nullam percipit delectationem. Quæritur ergo, in quoniam ex his tribus formaliter & essentialiter consistit fructus? Pro resolutione.

1. Dico breviter, fructum propriè nec esse possessionem seu consecutionem objecti concipi, neque ejus amorem, sed delectationem ex amore & præfentia rei amatae causatum.

Probatur ratione quam insinuat D. Thomas h̄c quæst. 11. artic. 1. fructus derivatur à fructu, quia sicut fructus est id quod ab arbore ultimum expectatur, & cum quadam dulcedine & delectatione percipitur; ita fructus est quid ultimum quod in re expectamus, & quod cum quadam suavitate percipimus: hæc autem apprime delectationi convenient, & potiori jure quam cuicunque alteri actusnam delectatio est ultimum quod in re expectamus, prius siquidem est, quod rem amemus ac desideremus, postea quod illam consequamus, & tandem in ejus possessione quiescamus ac delectemur. Ipsa etiam quies seu delectatio semper habet dulcedinem seu suavitatem adiunctam, non verò amor & possessio: Ergo fructus consistit formaliter in delectatione, non verò in amore, vel consecutione. Unde quando August. 1. de doctrina Christ. cap. 4. ait quod frui est amore inharere alicui rei propter seipsum, loquitur in sensu causalī, non formalī; amor enim est causa delectationis, in qua fructus formaliter consistit.

2. Ex his colligitur primò, perfectam fruitionem esse solum de ultimo fine; nam ultimum simplicer ab homine expectatum est finis ultimus, qui totaliter satiat, & quietat appetitum: quia tamen finis intermedius est delectabilis ex se, & terminat motum voluntatis, sub hac ratione aliquam terminat fruitionem & quietem voluntatis.

3. Colligitur secundò quod quia finis ultimus potest duobus modis possideri, scilicet perfectè in re ipsa, & imperfectè in spe, duplex potest dari illius fructus, una perfecta quæ habetur in patria de Deo clara visu; alia imperfecta quæ habetur h̄c in via de Deo, per spem & amorem imperfectè posse, de qua dicit Apostolus ad Roman. 13. Spe gaudentes. Illæ autem species differunt, cùm una feratur ad bonum fide cognitum, & speratum, ac nondum habitum, & elicatur à virtute spei: altera ad bonum præsens, posse, & cognitum visione intuitiva, & elicatur in patria ab habitu charitatis.

CAPUT IV.

De Intentione.

1. Intentio est formaliter actus voluntatis, licet præsupponat actum intellectus, ut docet D. Thomas h̄c qu. 12. artic. 1. & probat ratione ex nominis ethymologia desumpta. Intendere enim, ut nomen sonat, est in finem tendere: est autem proprium voluntati tendere in finem: tum quia voluntas fertur in res secundum quod sunt in seipso à parte rei, & ita propriè quasi extra seipso ad illas tendit; intellectus verò fertur in res, prout sunt in seipso, ratione specierum intelligibilium, unde potius eas ad se trahit, quam tendat ad illas: tum etiam quia tendere in finem,

primò & principaliter est illius potentia, quæ se ipsum & omnes alias movet in finem, quod convenit soli voluntati: Ergo intentio formaliter loquendo est actus voluntatis.

2. Quod verò præsupponat actum intellectus patet, quia cùm nihil sit volitum, quin præcognitum, voluntas non tendit in finem per media obtinendum, nisi intellectus prius illi proponat finem in ordine ad media, eorumque proportionem cum fine. Et ratione hujus actus præsuppositi, intentio nomine oculi, vel luminis in Scriptura designatur, ut notat D. Thomas artic. citato ad 1. his verbis: *Intentio nominatur oculus metaphorice, non quia ad cognitionem pertinet, sed quia cognitionem præsupponit, per quam proponitur voluntati finis ad quem movet, sicut oculo prævidemus quid tendere corporaliter debemus.* Unde egregie Gilbertus in Cantica: *Si plures habes oculos, sagittantis exemplo, omnes alios claudae, hoc uno utaris quo dilectum valeas inteneri.*

3. Objectum formale intentionis est finis, tam ultimus, quam non ultimus, ut per media obtinendus. Patet tum ex communi Philosophorum moralium & Theologorum sententia, illi enim ponunt in voluntate actum intentionis circa particulares fines, ut circa sanitatem acquirendam, peregrinationem faciendam, aut quid simile; tum etiam ex differentia quæ reperitur inter intentionem, & fruitionem. Nam ut observat D. Thomas h̄c artic. 2. ad 3. intentio se habet ad finem per modum cuiusdam motus & tendentia: motus autem & tendentia nedium versantur circa finem seu terminum ultimum, sed etiam circa proximum & intermedium. Fruitus verò versatur circa finem per modum quietis, quæ non est nisi quando cessat motus: motus autem non cessat, nisi acquisto ultimo termino. Unde licet vera & perfecta fructus non sit nisi de ultimo fine, qui est ultimum simpliciter ab homine expectatum, intentio tamen non solum est de ultimo fine, sed etiam de finibus particularibus & intermedij.

4. Quod verò objectum formale intentionis sit finis, ut per media obtinendus, patet ex discrimine quod inter intentionem, simplicem voluntatem, & fruitionem versatur; simplex enim voluntio respicit finem, ut absolutè in se bonum; intentio, ut est ratio volendi media, & quatenus est assequibilis per illa; fructus verò illum respicit, ut delectabilem & quietativum appetitus. Unde licet hi tres actus circa finem versentur, & habeant idem objectum materiale, distinguuntur tamen species, quia illud respiciunt sub diversa ratione formalis jam explicata; & se habent ut in lapide appetere centrum, tendere actualiter ad centrum, & quiescere in centro, quæ, ut constat, sunt essentialiter distincta.

5. De hoc actu eleganter differunt SS. Patres, præsertim Gregorius, & Bernardus: ille enim explicans illud Job 38. Super quos bæs illius solidat, sic ait: *Bæs uniuscujusque animæ sunt intentiones sua, nam sicut fabrica columnis, columna autem basibus innititur, ita vita nostra in virtutibus, virutes vero in intima intentione subsistunt.* Iste verò in hæc verba Canticorum: *Pulchra sunt genitæ sicut turritis, hæc scribit; Duo quadam in intentione (quam faciem anime esse diximus) necessaria requiruntur, res, & causa, id est quid intendit, & propter quid.* Ex his sane duobus vel decor vel deformitas indicatur: *Vt anima, qua ambo ista recta, arque pudica habuerit, illi meritò veraciterque dicatur: pulchra sunt genitæ tua sicut turritis.* Quia verò

altero

DE ACTIBUS HUMANIS.

43

altero horum caruerit, non potuerit dici de ea, quod pulchra sunt genitæ ejus sicut turritis, propter eam quæ ex parte erit deformitatem.

CAPUT V.

De consilio & consensu.

1. Antequam de electione differamus duo actus, qui ad illam prærequiruntur, explicandi sunt. Primus dicitur consilium, quod duos actus intellectus includit, inquisitionem scilicet mediorum quæ juvare possunt ad obtinendum finem, & judicium de illorum bonitate & convenientia: primum se habet ut via, secundum ut terminus, nam per inquisitionem rationis pervenimus ad judicium de medijs convenientibus. Unde Caïetanus h̄c qu. 14. artic. 1. ait: *Consilium significat inquisitionem completam, id est usque ad judicium inclusivè.* Pater hoc in consilio communis plurium, nam si multiplicatis difficultatibus, non pervenitur ad judicium, seu de liberationem, vel sententiam, sed ipsa in aliud diem vel horam differunt, communiter omnes sentiunt & dicunt, consilium non esse completem.

2. Consilium ergo, ut reperitur in hominibus, est inquisitione & judicium rationis practica, circa media a nobis apponenda, quando res est dubia, & momenti alicuius. In qua definitione, seu descriptione, inquisitione & judicium est genus, quia in homine non reperitur judicium de bonitate & convenientia mediorum, absque prævia inquisitione. Additur rationis practica, quia inquisitiones & judicia intellectus speculativi, ut mathematica consultationes & demonstrationes, consilia non sunt, ut ait Aristoteles 3. Ethic. cap. 3. Subditur circa media, quia consilium non est de fine, sed solum de his quæ sunt ad finem; cum enim sit quidam discursus intellectus practici, sicut discursus non est de principijs, sed de conclusionibus; ita nec consilium de fine, qui se habet ut primum principium in agibilibus, sed solum de medijs, quæ ad ejus affectionem conducunt. Unde Aristoteles 3. Ethic. cap. 5. *Consultamus (inquit) non de fine, sed de his quæ ad finem tendunt, nam neque medicus an sanare, neque orator an persuadere, neque politicus an bonis legibus civitatem temperare debeat, neque ex alijs quispian de fine consultat: sed omnes cum finem quendam statuerint, quomodo, aut per quæ eum consequi possint, deliberant.* Deinde dicitur, *a nobis apponenda*, quia consilium est solum circa ea quæ à nobis aguntur, seu quæ curæ & dominio nostro subiecta sunt: Galli enim v.g. non consulunt quomodo Indi vivere vel negotiari debeant. Tandem ponitur, *quando res est dubia, vel momenti alicuius*, quia ea quæ sunt certa & determinata in aliqua arte vel disciplina, sub consilio non cadunt. Vanè enim (inquit Philosophus ubi supra) considereret Grammaticus, quomodo formandi sunt litterarum characteres, & Geometra quomodo describendum sit trigonum, quomodo circulus; hæc quippe eodem modo fiunt, & in arte determinata sunt. Sic Moyses Exodi 25. non consilium artifices peritos, quomodo fabricaverunt Tabernaculum, quia jam id determinaverat Deus. Similiter etiam de rebus parvis non est consultatio, nam de illis vir prudens non est sollicitus, quia parvum refert quod sic vel aliter agantur, aut contingat, unde dicitur quod de minimis non curas Prætor.

3. Dixi autem consilium, prout reperitur in hominibus, esse inquisitionem & judicium; nam sicut scientia reperitur in Deo sine discursu, ita & consilium ab illa in inquisitione; quia inquisitio supponit ignorantiam, vel dubitationem, quæ non habent locum in Deo. Unde consilium attribuitur Deo, quantum ad certitudinem scientia vel judicij, quæ in nobis provenit ex inquisitione consilij, non verò quantum ad consultationem vel inquisitionem mediiorum, ut docet D. Thomas h̄c quæst. 14. artic. 1. ad 2. & 1. p. quæst. 22. art. 1. ad 1. ubi ait: *Ipsa ratio rerum agendarum consilium in Deo dicitur, non propter inquisitionem, sed propter certitudinem cognitionis, ad quam consiliantes inquirendo pervenient.*

In Angelis verò in quibus potest esse nescientia, potest etiam esse inquisitio, licet sine discursu. Unde Dionysius 7. cap. cœlestis hierarchia introducit Angelos quæstionem facientes ad Jesum de suscepcta pro nobis carnis opere, juxta illud Isaiae 63. *Quis est iste qui venit de Edom in lînis vestibus de Bostrâ iste est formosus in folla sua.* Et Psalm. 23. *Quis est iste rex gloria?* Quare in Angelis consilium de supernaturalibus, quorum habent nescientiam, non solum judicium, sed etiam inquisitionem potest includere, quia de illis dubitare possunt.

4. Consilij inquisitionem & judicium sequitur consensus voluntatis, approbans media proposita, eaque acceptans tanquam utilia & conductientia ad finem prætentum. Dubitant aliqui, an talis actus sit ab electione distinctus? Cui difficultati respondet breviter cum S. Thoma h̄c quæst. 15. artic. 3. ad 3. quod cum voluntas per consensum fertur ad plura media, tunc talis consensus est actus realiter ab electione distinctus; nam tunc consensus prior est electione, cum prius plura illa media placeant, & deinde ex illis unum eligatur. Cum autem voluntas fertur in unicum medium, tunc consensus non distinguitur ab electione, quæ tunc non est determinativa alicuius medij inter plura; sed idem actus est consensus, prout complacet in medio proposito, & electio, prout prefert illud alijs quæ non placent. Unde S. Doctor loco citato: *Si inveniatur unum solum quod placeat, non differentre consensus & electio, sed ratione tantum, ut consensus dicatur secundum quod placet ad agendum, electio autem secundum quod prefertur his quæ non placent.* Quare tunc consensus non antecedit electionem, sed in ea intimè imbibitur, nec regulatur per aliud judicium, quam per sententiam quæ intellectus practice judicat, medium illud unicum necessariò esse eligendum, ut finis obtineatur.

CAPUT VI.

De electione mediiorum.

1. Lectio est actus voluntatis circa media, quæ quorum unum acceptat præ alio, in ordine ad finem. Dicitur actus voluntatis, quia licet præsupponat actum rationis quo media intet se & in ordine ad finem intentum comparantur, & judicatur quodnam utilius sit; quapropter ab Aristotele 3. Ethic. cap. 2. *electio appetitus præ consiliati appellatur, id est objecti per consilium propositi, & per rationem deliberati; tamen est elicitivè & substantialiter à voluntate.* Tum quia objectum

D 4

electionis

TRACTATUS TERTIUS.

44

electionis est bonum utile : Sola autem voluntas versatur circa bonum. Tum etiam, quia electio est actus libertatis, qua idcirco *vis electiva* appellatur : liberum autem in voluntate tanquam in propria sede & cubili residet. Tum tertio, quia virtus moralis, quae est habitus electivus, in voluntate subjectatur : Ergo & ipsa electio. Tum denique, quia ut discurrevit D.Thomas hic qu.13. art.1. quando duo principia concurrunt ad aliquem actum, unum ut dirigen, aliud ut directum, præbens materiam ordinandam; tunc actus ille non elicetur à potentia dirigente, sed à directa; ut constat in actu fortitudinis, vel temperantiae, relato & ordinato per charitatem in Deum tanquam in ultimum finem; nam actus ille, non ab habitu charitatis, sed fortitudinis, vel temperantiae elicetur : Atqui in electione mediorum voluntas fertur in bonum ordinatum per rationem : Ergo talis actus elicitive & subflataliter à voluntate procedit, & directive solum ab intellectu.

2. Dicitur deinde electionem versari circa media, non circa finem, quia sicut intellectus non discurrit circa principia, sed circa conclusiones, ita nec voluntas eligit finem, in quantum huiusmodi, sed tantum media qua ad illum conduceunt. Dixi, in quantum huiusmodi, quia sicut in speculativis, quod in una demonstratione est principium, potest esse conclusio respectu alterius, ut patet in principijs scientiæ subalternatae, quæ sunt conclusiones subalternantes : Ita quod in una operatione est finis, potest ordinari ad aliud ut finem, & tunc de illo, ut habet rationem medij formaliter, rationem vero finis tantum materialiter, potest esse electio. Sicut sanitas, quam medicus non eligit, sed supponit tanquam principium medicinæ, potest ordinari ad exercitium virtutis, & salutem spiritualem; & sub hac ratione eligi.

3. Tertio dicitur quod per electionem voluntas acceptat unum medium pra alio, quia semper eligimus id quod intellectus in consultatione qua electionem præcedit, judicat melius & convenientius ad finis affectionem, juxta illud Aristotelis 3. Ethic. cap. 3. *Quod ceteris ex consultatio ne pratulimus, id eligibile est.*

4. Ex hoc colligitur primò, voluntatem ex pluribus medijs non posse eligere illud quod intellectus judicat esse minus utile, & minus accommodatum ad finis affectionem; quia cum sit appetitus rationalis, sequens ductum rationis, & cognitionem intellectus, non potest prosequi nisi objectum sibi ad intellectu propositum : Ergo non potest unum præ eligere alteri, nisi intellectus judicet illud esse præ eligendum, subindeque magis utile & magis accommodatum ad finis affectionem.

5. Addo quod, si voluntas eligeret medium judicatum minus bonum, relieto meliori, eligeret malum sub ratione mali, quod repugnat, ut cap. 1. ostensum est. Sequela probatur, nam ut docet Aristoteles 3. phys. cap. 1. & D.Thomas 1.p. qu. 50. art.1. ad 1. medium comparatum ad unum extremum, videtur alterum extremum; sicut tepidum comparatum calido, videtur frigidum, & comparatum frigido videtur calidum; fuscum comparatum albo videtur nigrum, & comparatum nigro videtur album; item media fidum gravis ad ultimam dicuntur, & acuta ad primam. Demum Damascenus lib. 1. de fide cap. 3. docet Angelos dici immateriales & incorporos quantum ad nos,

& comparatos cum Deo dici materiales & corporeos: Sed minus bonum est quasi medium inter majus bonum & malum: Ergo comparativè ad majus bonum, habet rationem mali; & per consequens, si homo eligeret minus bonum, cognitum ut tale, relieto meliori, eligeret malum sub ratione mali.

6. Colligitur secundò, quod si voluntari duo media omnino æqualia, seu ad finem obtainendum æqualiter conductancia, proponerentur, nerum posset eligere, donec intellectus in uno aliquam rationem seu convenientiam excogitaret, ob quam præminet & præpondet alteri. Cum enim voluntas, ut dicebamus, sit appetitus rationalis, sequens ductum rationis, & cogitationem intellectus, nunquam potest se determinare ad id quod ut omnino æquale & indifferens, ipsi ab intellectu proponitur. Quod potest confirmari ex eo quod à principio indifferens, & se habiente ad utrumlibet, non potest procedere actio determinata, nisi prius determinetur ab alio, ut asserit Commentator 2. physic. textu 48. his verbis: *Ab eo quod est ad utrumlibet non sequitur aliqua actio, nisi ab aliquo alio inclinetur ad unum.* Idem docet D.Thomas 1.p. qu. 19. art. 3. ad 5.2. physic. lect. 8. & 3. contra Gent. cap. 2. his verbis: *Quod indifferenter se habet ad multa, non magis unum operatur quam aliud, unde à contingenti ad utrumque non sequitur aliquid effectus, nisi per aliquid quo determinetur ad unum.* Sed dum voluntati proponuntur duo media omnino æqualia, illa mere indifferens & indeterminata se habet ad ipsa: Ergo nisi determinetur ab intellectu, aliquam bonitatem & convenientiam in uno excogitante, ob quam præminet & præpondet alteri, neutrum poterit eligere. Unde D. Thomas hic quæst. 13. art. 6. ad 3. totam rationem eligendi unum præ alio reducit ad diversam considerationem, quæ potest aliquid magis eminere, & electere voluntatem.

7. Dices primò: Duobus medijs æqualibus voluntati propositis, illa remanet libera quoad exercitium & specificationem, cum talia media sint bona particularia & limitata, & voluntas non possit necessitari, nisi à bono in communi, vel ab ipso Deo clare viso: Ergo cum libertas consistat in vi electiva mediorum, voluntas poterit eligere quodcumque ex illis maluerit.

Respondeo, concessò Antecedente, distinguendo consequens: poterit eligere quodcumque ex illis maluerit, manente judicio practico æquilitatis mediorum, nego. Mutato tali judicio, concedo. Solutio patet ex supra dictis, licet enim voluntas si libera, quia tamen est appetitus rationalis, sequens ductum rationis, & cognitionem intellectus, totaque ejus libertas à judicio rationis tanquam à proxima radice procedit, non potest operari, nec eligere, sine previo judicio rationis, ipsum moveente ac determinante in genere cause finalis & formalis extrinsecæ, ut cap. 2. §. 1. ostensum est. Unde sicut voluntas ex sua libertate non habet quod possit ferri in incognitum, ita nec quod possit eligere id quod intellectus per judicium practicum, ut minus vel æquale bonum ipsi representat.

8. Addo quod, sicut intentio finis dependet à voluntate, ita & judicium practicum de convenientiori medio eligendo, descendit ex ejus libertate, quæ voluit applicare intellectum ad consultandum de medijs; unde tale judicium potest cessare, vel quia voluntas potest desistere ab intentione.

DE ACTIBUS HUMANIS.

45

intentione finis, vel etiam quia illa adhuc supposta, potest applicare intellectum ad inquirenda alia media, vel ad excogitandas alias rationes bonitatis & convenientiarum in medijs qua minus vel æqualiter apparabant bona, quibus moveatur ad ea eligenda. Unde adhuc facta suppositione illa judicij practici de medio convenientiori, voluntas potest, potentia antecedentia, & in sensu diviso, alia media eligere; licet non possit simul stare judicium de convenientiori medio eligendo, cum electione minus boni, vel æqualis; alioquin non esset apperitus rationalis, quia non sequeretur ductum rationis, nec dictamen practicum intellectus.

9. Dices secundo: Voluntas potest ferri per electionem in illud omne quod habet rationem boni utilis: Sed in medio æquali, aut etiam minus boni, ratio boni utilis reperitur: Ergo voluntas potest illud eligere.

Respondeo, data Majori, distinguendo Minorem: in medio æquali, aut minus bono, ratio boni utilis reperitur, si considerentur secundum se, seu scorsim, concedo. Si comparentur ad aliud æquæ vel magis bonum, nego. Nam medium minus bonum respectu melioris, induit rationem mali, ut supra ostendimus; æquale vero respectu æqualis, se habet ut indifferens, quia non habet supra illud rationem aut bonitatem, quæ ei anteponatur.

10. Dices tertio: Si homini proponantur duo bona omni ex parte æqualia, v. g. famelico duo panes vel cibi omnino æquales in quantitate, qualitate, propinquitate, & alijs conditionibus, vel eligit alterum ex illis, vel utrumque, vel neutrum? Si primum, habetur intentum, tunc enim non determinabitur voluntas ab aliqua majori bonitate sibi proposita, quia non datur, ut supponimus, sed præcisè à se, & à sua libertate. Secundum vero non potest stare, quia supponimus quod illi famelico non permittatur utrumque panem tollere, sed alterum tantum. Tertium denique videtur omnino improbabile, ridiculum enim videtur quod famelicus ille, ad instar Tantali, malit in sua fame perire, quam cibum patratum attingere, seu eligere: Ergo potest homo ex duobus bonis aut medijs æqualibus, unum eligere.

Respondeo quod tunc famelicus ille, ex subito quodam motu & naturali impetu, absque deliberatione & rigorosa electione, assumet unum ex illis panibus. Quod si velit perfectè deliberare, & de melioritate cibi consilere, voluntas applicabit intellectum ad investigandum in uno ex illis medijs aliquam rationem boni & convenientis, seu commodi, quæ emineat supra aliud, ut docet D.Thomas hic art. 6. ad 3. Si autem post istam inquisitionem in neutro inveniat novam aliquam bonitatem, voluntas determinabitur vel à motivis extrinsecis, sicut sunt circumstantiae, aut aliae occasiones occurrentes: vel experientiæ propriæ libertatis, quam poterit velle circa unum potius quam circa alterum exercere; & tunc ipsa libertas voluntatis non se tenebit solum ex parte principij eliciti electionis, sed etiam ex parte objecti, & habebit rationem motivi allicientis, & inclinantis ad eligendum id quod ex sua intrinseca bonitate æquale & indifferens est. Quod accurate observandum est, ut varijs instantijs occuratur.

11. Quæres, an supposita efficaci & absoluta

intentione finis, si unum tantum occurrat medium, ad illum obtinendum, voluntas ad ejus electionem necessitatibus? Respondeo affirmative, idque ostendo dupli ratione. Prima sic potest proponi: Sicut se habet notitia principiorum ad notitiam conclusionum, ita se habet intentio finis ad electionem mediorum: Sed impossibile est posita notitia principiorum, non sequi notitiam conclusionis, quia cum ipsis habet necessariam connexionem, & cuius veritate non stante, nequit stare veritas principiorum: Ergo etiam impossibile est, stare efficacem intentionem finis, & non sequi electionem unici medijs sine quo non potest acquiri.

Secunda ratio est: Homo non potest (voluntate saltem efficaci) velle impossibilia: Si autem absolute & efficaciter intenderet finem, & tamen nollet eligere medium quod est unicum, & sine quo finis obtineri non potest, vellet volitione absolute & efficaci aliiquid impossibile, ut constat: Ergo non potest homo, supposita intentione efficaci finis, rejecere medium unicum, sed ad illud necessitatur.

12. Dices, Talis necessitas non potest peti ex fine, cum nullus finis particularis moveat necessarium voluntatem; nec ex ipso medio, quod etiam habet tantum bonitatem finitam & limitatam, quæ non potest necessitare voluntatem: Ergo fictitia est.

Respondeo necessitatem illam neque ex fine neque ex medio solitariè sumptis, sed ex necessaria connexione medijs cum fine, orum habere. Sicut quando dicitur, si Petrus currat, necessarium moverit, necessitas hujus illationis & consequientiarum, neque ex cursu, neque ex motu Petri, quia sunt contingentia, provenit, sed ex connexione necessaria quæ reperitur inter antecedens & consequens, seu inter motum Petri, & ejus cursum.

CAPUT VII.

De usu.

1. Praeter electionem mediorum datur in voluntate nostra actus quo ceteras potentias applicat ad operandum, qui *usus actus* appellantur: Ita S.Thomas hic qu. 16. art. 1. & 4. & supra in introductione qu. 8. ubi ait tres esse actus quibus voluntas movetur ad ea quæ sunt in fine, nempe *eligere, consentire, & uis*.

Ratio etiam suffragatur, actus enim habentes idem objectum materiale, inspectum sub diversa ratione formalis, essentialiter distinguuntur, ut patet in intentione, fruitione, & simplici complacencia, quæ licet versentur circa finem, quia tamen sub diversa ratione formalis supra explicata illum attingunt, essentialiter distinguuntur: Sed electio & uis, eti terminentur ad medium, tendunt tamen in illud sub diversa ratione formalis; nam electio respicit ipsum, ut pertinet ad ordinem intentionis, & est ultimum in eo, & effectus finis; uis vero respicit illud, ut pertinet ad ordinem executionis, & in eo est primum, & causa efficiens finis habiti in re: Ergo distinguuntur essentialiter.

2. Confirmatur: Intentio quæ est actus efficax circa finem, distinguuntur à fruitione eiusdem, quia hæc illum respicit presentem, illa quasi futurum: Sed